

Неореалістичний погляд на українські та російські стильові набутки у художній творчості.

Рецензія на монографію Реви Л.В. Неореалізм: дискурс теорій та художніх ідей (на матеріалі української та російської літератури і критики).

[К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. – 344 с.]

Початок ХХ століття характеризується розмаїттям літературних напрямів у світовій художній літературі, що виразив себе у багатьох, з одного боку, близьких між собою, а з іншого, – різних новітніх течій. Не обійшла стороною ця хвиля літературної новачі й українську та російську літератури. Особливе місце у колі новітніх течій займає неореалізм, «доля» якого досі не вирішена у літературознавстві. Однак час від часу до нього звертаються дослідники. В останній період про неореалізм у російській літературі з'явилися праці У. Абішевої, Т. Давидової, В. Захарової та Т. Комишкової, Н. Рубльової, С. Тузкова, М. Хатямової та інших. На український неореалізм звернули увагу М. Кодак, А. Козлов, Ю. Лаврісюк, Р. Мовчан. Однак, теоретичні та історико-літературні питання українського неореалізму у працях відсутні. Тому розібратися у специфіці українського неореалізму без ґрунтовного роз'яснення і літературного аналізу важко. Добрим порадиником, що допоможе у цьому, є монографічне дослідження Л. В. Реви.

Позитивною стороною праці є акцентуація на питаннях неореалістичної філософії як загального руху філософської думки. Авторка ретельно проаналізувала історію руху неореалістичної філософії, суть якої полягає у поєднанні науки, філософії, літератури, мови, ментальності на основі логічного взаємозв'язку. Імена Дж. Е. Мура, Б. Рассела, А. Н. Уайтхеда, У. Джемса та інших філософів-неореалістів мають зацікавити літературознавче коло, адже перекладні варіанти філософських роздумів неореалістів вже починають «займати наш вітчизняний простір». Праця Л.В. Реви є першою спробою аналізу неореалістичних філософських концепцій у їхньому органічному взаємозв'язку із логістичними знаннями про світ та людей, що знайшли своє художнє відображення у літературі початку ХХ століття. Новаторський підхід до філософського підґрунтя зазначеного періоду авторка закріпила вагомими доказовими аргументами про вплив англо-американського неореалізму на формування філософських і літературознавчих концепцій ХХ століття.

У теоретичному розділі детально досліджується історія питання про неореалізм в українському та російському літературознавстві. Особливої уваги заслуговує дослідницький матеріал про неореалістичні розвідки українських авторів минулого і сучасності: М. Вороного, О. Дорошкевича, М. Доленга, М. Кодака, Р. Мовчан. Докладно простежуються питання про історію терміна «неореалізм», його стильову визначеність. Важливими аспектами роботи є аналіз співвідношень реалізму і неореалізму, модернізму і неореалізму та дослідження концептуальної парадигми в символістській і неореалістичній українській та російській літературах.

Заслужують на увагу літературні знахідки неореалістичної художності у творах І. Буніна, В. Винниченка, М. Горького, В. Підмогильного. Аналіз нарративної специфіки оповідань та повістей письменників свідчить про ще один із інноваційних аспектів роботи, що йде на користь всій конструкції дослідження. На матеріалі оповідань письменників досліджується специфіка неореалістичного нарративу оповідань конструкцій. Новий погляд запропоновано на повісті «Остап Шаптала» та «Повість без назви» В. Підмогильного.

Конструкція монографії схвально структурована. Логічність, послідовність та науковий рівень праці характеризує Л.В. Реву з позитивного боку. Новаторські

принципи розвідки також створюють похвальне враження від роботи. У праці помітна глибока зацікавленість авторки обраним дослідницьким матеріалом. На окрему увагу заслугове залучення широкого кола літературознавчих розвідок. Помітне серйозне ставлення до проблем неореалізму в українській та російській літературах. На увагу заслугове й те, що авторка віднайшла свій шлях роздумів та має свій стиль у викладі думок, наукових «зачіпок», перспектив для подальших розвідницьких праць.

Загалом монографічне дослідження – глибока і цікава праця, яка посутньо відкриває нові уявлення про неореалістичні можливості слова митців початку ХХ століття. Це проблема складна. Отже, робота справила позитивне враження, а обрана тема, в контексті сучасності, має право на свою сферу дослідницької лінії в українському літературознавстві.

проф. Булаховська Ю.Л. (Київ, Україна)

О новых достижениях:

Отзыв на учебное пособие *Kultura českého národa – tradice a současnost*. Učební příručka. О. Antonenko, Н. Hasilová, J. Hasil, N. Lobur, О. Palamarčuk. Культура чеського народу – традиції та сучасність. Навчальний посібник. Видання 2-ге, доповнене і перероблене. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка 2010. – 448.

Программы курсов обучения студентов-богемистов по направлению «Чешский язык и литература», как правило, включают не только чисто практические дисциплины, непосредственная задача которых – научить студентов говорить по-чешски, помочь им овладеть литературным чешским языком, использовать различные функциональные стили. В то же время, неотъемлемую часть обучения традиционно составляет ряд теоретических дисциплин, связанных с чешским языком и *богемистикой* в целом, среди которых, в частности, историческая и теоретическая грамматика, история литературного чешского языка. Помимо этого, студенты, как правило, слушают лекционные курсы по истории Чехии (resp. стран Центральной Европы), лекции по истории чешской литературы; нередко читаются спецкурсы по истории чешской культуры и другим дисциплинам историко-филологической и культурологической направленности, непосредственно связанные с Чехией: её историческими, культурологическими, языковыми реалиями.

Рецензируемое учебное пособие, созданное коллективом авторов – известных и авторитетных украинских и чешских учёных-богемистов – при непосредственной поддержке Министерства просвещения и науки Украины, Львовского университета имени Ивана Франко и Чехословацкого института международного сотрудничества и выпущенное в свет в 2010 году, представляет собой историко-культурологический обзор ключевых событий и исторических фигур в истории Чехии, начиная с X в. до конца XX в. Весь этот исторический 11-и вековой период авторы учебника разделили на несколько основных этапов: от первого раздела *Kultura v době středověku* вплоть до последнего, представленного этапом *Kulturní rozvoj v druhé polovině 20. století*. Таким образом, представлен весь хронологический ряд важнейших вех в истории Чехии в контексте общеевропейской истории, в частности, эпоха Карла IV, Гуситское движение, 30-летняя война, эпоха Просвещения, чешское национальное возрождение; важнейшие исторические и культурные события XIX и XX веков освещаются сразу в нескольких тематических блоках. При этом каждый тематический блок, посвящённый тому или иному историческому периоду, логически разделён на несколько составных